

Rapporten er utarbeidet i forhold til krav og retningslinjer gitt i Utlendingsdirektoratets (UDIs) styringsdokumenter for mottaksdrift. Styringsdokumentene omfatter Driftsreglement med dertilhørende Kravspesifikasjon, pengereglement og føringsbrev, samt de til enhver tid gjeldende rundskriv, rutinebeskrivelser, skjema og veiledere. Rapporten inngår som en del av UDIs årlige, tilsyn med de statlige mottakene.

Et tilsyn er en prosess som består av en helhetlig gjennomgang av driften av mottaket og kontroll av om kravene i styringsdokumentene blir fulgt.

Rapporten omfatter vurderinger av hvorvidt:

- aktiviteter utføres som beskrevet og uttalt
- virksomheten driver sin virksomhet innenfor de rammer som Utlendingsdirektoratet har satt.

Tilsynsprosessen gjennomføres ved gjennomgang av dokumenter og annen innhentet informasjon. Informasjonsinnhenting kan skje med eller uten tilsynsmyndighetens fysiske tilstedeværelse. Informasjonsinnhenting gjennom fysisk tilstedeværelse kan være i form av meldte tilsynsmøter, korttidsmeldte møter/besøk og/eller uanmeldte møter/besøk.

Formålet med tilsynsrapporten er å gi tilbakemelding til driftsoperatør og mottak om Utlendingsdirektoratets vurderinger av driften, samt eventuelle pålegg med frister.

- **Avvik** defineres som mangel på oppfyllelse av myndighetens krav.
- **Merknad** er forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men der tilsynsmyndigheten mener det er et forbedringspotensial

## **1. Oversikt over prosessen**

*Mottakets arbeid er vurdert ut fra:*

- Mottakets årsplan for 2006
- Mottakets årsrapport for 2005
- Mottakets regnskap for 2005
- Mottakets budsjett for 2006
- Egenerklæring 2006
- Tilbakemelding fra kommunen om kommunale tjenester datert 15.05.06.
- Skriftlig tilbakemelding fra beboerrådet
- Løpende kontakt med mottaksleder og andre ansatte
- Månedlige refusjonskrav fra mottaket
- Utvalgte stikkprøvekontroller gjennom året

## **2. Vurdering av mottakets arbeid innenfor årets føringer**

### ***Barn og ungdom***

Mottaket driver kommunal barnehage på mottaket for alle mottaksbarbarn mellom 1-6 år. Foreldrene jobber i barnehagen 2 timer hver 14. dag. Barnehagen er behjelpelig med å passe barn under 1 år slik at disse foreldrene kan delta i obligatoriske aktiviteter på mottaket. UDI oppfatter fortsatt mottakets barnehage som verdifull både for barn og voksne på mottaket.

Mottaket arrangerer en rekke fellesaktiviteter med de voksne, hvor en av gevinstene er å styrke foreldrerollen.

Mottaket formidler kontakt mellom frivillige organisasjoner og barna på mottaket. Hovedtanken er at mottaksbarna i størst mulig grad deltar i aktiviteter utenfor mottaket sammen med barn bosatt i kommunen. Barn som allerede deltar i organiserte aktiviteter fungerer som "hjelpere" ved å ta med seg nye barn inn i det de er med i. Mottaket betaler for en fritidsaktivitet per barn per år, i tillegg til at nødvendig utstyr kan lånes. Ut over dette kan barna få dekket avgifter til kortvarige aktiviteter, eksempelvis den årlige fotballskolen.

Et eget rom disponeres av ungdommene på mottaket, med bl.a TV og diverse spill. Ungdommene får dekket kontingent i den lokale ungdomsklubben.

I skoleferiene blir det lagt opp til aktiviteter for de ulike aldersgruppene.

Mottaket har eget leksehjelpsrom med PCer.

UDIs krav til arbeidet med barn og ungdom er ivareratt.

## **Informasjonsarbeid**

Mottaket gjennomfører et strukturert informasjonsprogram tuftet på UDIs rammeplan. Permer med skriftlig materiell er utarbeidet for beboerne, og rulleringsskjemaet er tilgjengelig for alle. Modul 1, 2 og 3 blir gjennomgått i løpet av den første uka på mottaket, og alle får utdelt informasjonsmappe. Informasjonsansvarlig foretar registrering av nyankomne og plasserer dem i passende språkgruppe. Mottaket engasjerte rektor for den internasjonale skolen i en periode hvor vedkommende hadde ansvaret for å implementere den nye rammeplanen. Mottaket samarbeider med voksenopplæringen slik at informasjonsprogrammet og norsk med samfunnskunnskap utgjør en pedagogisk helhet. Alle ansatte på mottaket som deltar i informasjonsgivingen har møter med skolen for å sikre at dette blir ivaretatt.

I tillegg til det ordinære informasjonsprogrammet har beboerkontoret datamaskiner med internettilgang tilgjengelig mellom kl 15 og 24. Biblioteket i kommunen abonnerer på mange utenlandske aviser.

Statens kompensasjonsmidler til erstatning av bortfall av norskundervisning for asylsøkere, er brukt til frivillig norskundervisning. Dette i regi av, og i samarbeid med, den Internasjonale skolen. Tilbudet er gitt til de beboerne som har ønsket det.

UDIs krav til informasjonsarbeid er ivaretatt.

## **Psykisk helse**

Mottaket har kommunal driftsoperatør og har dermed et organisasjonsfelleskap med helsevesenet. Mottaket opplever terskelen som lav i forhold til å ta opp saker om enkeltbeboere. Kommunen har avsatt ekstra ressurser til psykiatrisk sykepleier som følger opp mottaksbeboere som har behov for det. Mottaket kartlegger beboere ved ankomst og beboere med psykiske problemer kan bli fanget opp her. Man tilstreber å ha oversikt til en hver tid over hvilke beboere som har behov for et tilrettelagt tilbud på grunn av sviktende psykisk helse. Videre søker man å tilrettelegge boforholdene for personer med særskilte behov.

UDIs krav i forhold til personer med særskilte behov, herunder psykisk helse, anses som ivaretatt.

## **3. Vurdering av mottakets arbeid innenfor øvrige områder**

### **Lokalsamfunnsarbeid**

Flerkulturelt forum og Internasjonal veke er fortsatt sentrale institusjoner i lokalsamfunnsarbeidet. På pensjonistsenteret har man en flerkulturell kafé hvor mottaksbeboerne kommer i kontakt med eldre i kommunen

Mottaket anser det som viktig at beboerne deltar i ordinære aktiviteter. Idrett er mest sentralt, både for voksne og barn. Mottaket har en tilskuddsordning som bidrar til at beboerne kan komme seg på kino, svømmehall, konserter m.m.

Mottaket har skriftlig plan for informasjon til og kontakt med nærmiljøet. Sammen med andre rutinebeskrivelser og skriftlige planer er denne lett tilgjengelig plassert på personalrommet. Mottaksleder legger opp til en årlig gjennomgang av disse sammen med ansattegruppa.

Mottaket har innført nulltoleranse for rasistiske holdninger.

Mottakets ansatte og beboere ivaretar UDIs krav til lokalsamfunnsarbeid.

### ***Bosetting***

Mottaket har en hovedansvarlig for bosettingsarbeidet.

Rutiner for arbeidet med bosetting er utviklet gjennom flere år og de ansatte har etter hvert stor faglig kompetanse på området.

Dette bekreftes av mottaket kontaktperson for bosetting i IMDI.

Mottaket har hatt relativt mange oppholdssaker den siste tiden, og den største utfordringen er mange kvinner som bor på mottaket uten mann, men hvor mannen har en tendens til å melde seg når oppholdstillatelsen er et faktum. IMDI er spesielt oppmerksom på dette og de utfordringer det gir.

Mottaket tilfredsstiller krav om bosettingsarbeid gitt i bosettingsveilederen og kravspesifikasjonen.

### ***Retur***

Mottaket arbeider godt med de ulike aspektene av returarbeidet. Det er utviklet gode rutiner i forhold til retursamtaler og individuell oppfølging.

Mottaket oppfyller UDIs krav til returarbeid.

### ***Stikkprøver***

I løpet av tilsynsprosessen har regionkontoret bedt om å få tilsendt rutiner for gjennomføring av informasjonsprogram for voksne, og rutiner for gjennomføring av informasjonsprogrammet for ungdom over 12 år.

#### 4. Oversikt over avvik, oppfølging og frister

| Avvik fra følgende krav:                                                                       | Oppfølging:                                              | Frist for utbedring: |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|----------------------|
| Mottaket skal gi opplæring og veiledning i bruk av språkassistenter (Kravspesifikasjonen 2.4). | Plan for dette arbeidet skal leveres til regionkontoret. | 01.09.06             |

#### 5. Oversikt over merknader og oppfølging av merknadene

| Merknader:                                                                                                                           | Oppfølging:                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Det siste året har mottaket hatt en del rokkeringer og utskiftninger blant ansatte og ledelse, grunnet permisjoner og sykemeldinger. | Mottaket må fortsatt holde regionkontoret oppdatert på hvem som er ansvarshavende og kontaktperson innenfor de ulike arbeidsfeltene på mottaket. Det er viktig at beboere og samarbeidspartnere ikke blir påvirket av permisjoner/sykemeldinger. |
| Samarbeidsrådet                                                                                                                      | Se punkt 7 – samlet vurdering                                                                                                                                                                                                                    |

#### 6. Aktuelle problemstillinger

##### *Oppfølging av pålegg gitt i tilsynsrapport for 2005*

I brev fra regionkontoret til driftsoperatør i desember 2005 ble påleggene gitt i 2005 ansett å være fulgt opp på tilfredsstillende måte. Dette gjaldt: Informasjonsprogrammet inneholder en beskrivelse av pedagogiske metoder (Kravspesifikasjonen 3.2.1) og mottaket sikrer at ungdom over 12 år får tilpasset informasjon (Kravspesifikasjonen 2.3.2).

##### *Kommunal tjenesteyting*

Tilbakemeldingen fra kommunen poengterer godt samarbeid med de ulike instansene. Ingen spesielle anmerkninger i forhold til samarbeidet.

### *Tilbakemelding fra beboerrådet*

Beboerrådet har kommet med en skriftlig klage på at de ikke får betalt for pliktige ordinære arbeidsoppgaver på mottaket, at for mange må dele rom, at de ikke får norskundervisning, at de vil ha TV med flere kanaler på rommet sitt, at telefonforbindelsen er dårlig og at det er for lite internetttilgang.

Regionkontoret forutsetter at samarbeidsrådet, med representanter for beboere og ansatte, kommer sammen for å oppklare en del opplagte misforståelser når det gjelder hva som kan forventes av plikter og rettigheter ved det å bo på et statlig mottak for asylsøkere.

Vi vil for øvrig anbefale at det i tiden framover settes av ekstra tid og ressurser på samarbeidsrådet, da enkelte hendelser den siste tiden kan tyde på at kommunikasjonen mellom beboere og ansatte/ledelse ikke alltid er optimal.

## **7. Samlet vurdering**

Sunndal framstår som et veldrevet mottak som ivaretar kravene gitt i styringsdokumenter og føringsbrev.

Vi ber driftsoperatør merke seg oppfølging av pålegg og merknad.